

Format

ENTERPRISE ENGINEERING
institute

DEMO in een nieuwe dimensie

Business Spiritualiteit:
vernieuwende beelden
voor duurzame organisa-
ties en ICT

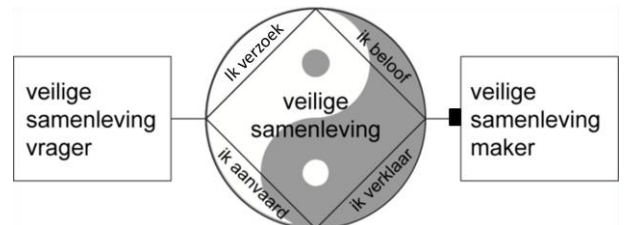
John van de Kamp
Hans Mulder
Theo Severien

Datum, 10-10-2010

Essentie

DEMO doel-vrij gebruikt

De waarheid van Dzogchen

Omdat het te dichtbij is, zien we het over het hoofd.
Omdat het te goed lijkt om waar te zijn, kunnen we het niet geloven.
Omdat het zo diep gaat, kunnen we het niet bevatten.
Omdat het niet buiten onszelf is, kunnen we het niet opnieuw verkrijgen.

Business Spiritualiteit: vernieuwende beelden voor duurzame organisaties en ICT

Door John van de Kamp, Hans Mulder en Theo Severien.

Crises zijn kansen en drijfveren om bestaande structuren te slechten en te komen tot duurzame oplossingen, van waaruit innovatie in plaats van reparatie en renovatie mogelijk wordt. In de tijd waarin we nu leven zijn er crises op allerlei terreinen, zoals de financiën, het klimaat, veiligheid van burgers en de wereld van de ICT.

Duurzame vernieuwing overbrugt business en ICTkloof

De kernopgave voor business en ICT professionals is het ontwerpen van een duurzame organisatie, hand in hand met duurzame informatiesystemen. Dat zou direct een besparing van organisatiekosten opleveren. Immers, 85% van het budget – vaak nog wel meer – zijn organisaties kwijt aan het werkend houden van de bestaande functionaliteit. Kosten die voor een duurzaam informatiesysteem niet gemaakt hoeven te worden. Duurzame vernieuwing kan een brug slaan over de schijnbaar onoverbrugbare kloof tussen business en ICT; de oorzaak van een crisis die al meer dan veertig jaar bestaat.

Voor duurzame vernieuwing moeten we anders leren denken

De huidige crises en de noodzaak tot duurzame vernieuwing is een thema dat volle zalen trekt. Markant genoeg gebeurt dit ook op plaatsen waar je dat het minst verwacht, zoals op Nyenrode, het bolwerk van de harde manager. Er is zelfs een Nyenrode-leerstoel Business Spiritualiteit, waar de 85-jarige prof. Paul de Blot met een glimlach de stille kracht is achter vernieuwing van organisaties. In een lezing over business spiritualiteit stelt oud-Rabobankier Herman Wijffels dat vijfhonderd jaar Westers rationeel denken, in de lijn van Descartes (ik denk, dus ik ben), ons onthoofd heeft van de natuur, en mede oorzaak is van de crisis. En dat geldt niet alleen voor onze fossiele energie- en biosystemen die uitgeput worden, maar ook voor onze ondernemingen, die in crisis zijn. Volgens Wijffels moeten we afscheid nemen van de machine als beeld van organisaties en moeten we ons meer gaan richten op de lange termijn. Ons denken moet veranderen om een duurzame vernieuwing te realiseren.

Oosters denken, spiritueel denken, is gericht op het langetermijnvoordeel en kan ons goede handvatten bieden om te komen tot duurzame vernieuwing. De DEMO¹ denkwijze over organisatietechnologie lijkt 'west' en 'oost' op een mooie manier te kunnen integreren. In dit artikel bekijken we hoe dat zit.

Daarvoor maken we eerst een uitstapje naar het oosten en komen we via gedachtes over bedrijfsactiviteiten en informatiesystemen terug op de vraag hoe business en ICT professionals, tot duurzame organisaties en informatiesystemen kunnen komen.

Over hoe de westerse ratio juist minder rendement oplevert. Een voorbeeld uit de bouwkunst

Feng Shui is een oosterse wetenschap, die o.a. gebruikt wordt voor het ontwerpen van gebouwen en stedelijke ordening. De natuurlijke omgeving van het gebouw en de menselijke maat worden in het ontwerp gerespecteerd en dat levert duurzaam meer op. Een mooi voorbeeld is het Lochhaus in Hong Kong.

In dit hotel wordt de natuurlijke luchtstroom vanaf de bergtop gerespecteerd door een 'gat' in het hart van het gebouw. De energierijke luchtstroom kan daardoor verder de stad in. Dat is niet alleen goed voor de stad, maar ook voor de gasten van het hotel. De luchtstroom vervolgt zijn natuurlijke weg en krijgt daardoor geen kans de omgeving en het gebouw te verstoren.

Op basis van de Feng-Shuiprincipes zijn achttien hotelsuites weggelaten. Ondenkbare voor de westerse ratio van winstmaximalisatie en korte terugverdientijden, volledig gericht op kortetermijnsuccessen.

Mensen voelen zich juist aangetrokken tot plezierige plekken en zullen slechte plekken gevoelsmatig mijden. Vanuit die gedachte zou het hotel zonder 'gat', waar de energiestroom verstoord is, minder aantrekkelijk zijn, voor een deel leeg blijven en juist een gat in de begroting opleveren.

Met het fysieke 'gat' is het hotel, vanuit de oosterse wetenschap bezien, veel aantrekkelijker, zal het goed gevuld zijn en kan het gezond geëxploiteerd worden. Met misschien niet de maximale winst die de westerse ratio uitgerekend had, maar wel gezond op de lange termijn.

¹ Enterprise Engineering Institute www.demo.nl

Bedrijfsactiviteiten en Yin-Yang

Een van de basisprincipes uit de oosterse filosofie, is het vinden van samenhang en balans tussen ogenschijnlijk uitersten: yin en yang. Zonder yin kan er geen yang zijn en zonder yang geen yin. In het westen denken we vooral in uitersten. Het is goed of het is slecht. Het zien van de samenhang tussen deze twee uitersten is voor een westerling moeilijk te bevatten.

Figuur 1: het Yin Yang symbool

Een voorbeeld van een schijnbare tegenstelling is: hoge kwaliteit tegen lage kosten. In het onderzoek van Gareth Morgan² wordt hier vanuit het yin-yangprincipe dieper op ingegaan. Praktijkvoorbeelden uit de jaren zeventig van de vorige eeuw in de Japanse automobieliindustrie, laten zien dat het dagelijks werken aan een hogere kwaliteit juist leidt tot lagere kosten.

In het westen zijn we gewend organisaties te bezien vanuit verschillende specialismen. Dat werkt deelopimalisatie in de hand. Deze methode van werken heeft ons ver gebracht maar heeft tegelijkertijd voor ons onoverbrugbare tegenstellingen gecreëerd. Bijvoorbeeld omdat wij het ontwerpen van bedrijfsprocessen (de business) en informatiesystemen los van elkaar zien – de ICT- kloof – en dat weer los zien van de dagelijkse kwaliteitsverbeteringen door bij de uitvoering betrokken medewerkers. We werken niet vanuit de samenhang en die ontbreekt dan ook vaak.

Gareth Morgan schrijft in het afsluitende hoofdstuk van *Images of Organization*: "Organisaties zijn meerdere dingen tegelijk! ... Ik geloof dat enkele van de meest fundamentele problemen die we onder ogen krijgen gelegen zijn in het feit dat de complexiteit en het raffinement van ons denken niet in overeenstemming zijn met de complexiteit en raffinement van de werkelijkheid waarmee we te maken hebben. ... Het gevolg is dat onze handelingen vaak eenvoudig en soms gewoonweg schadelijk zijn. ... Als we met beide ogen de wereld bekijken, krijgen we een volkomen ander beeld dan wanneer we dat met elk oog afzonderlijk doen. Ieder oog ziet dezelfde werkelijkheid op een andere manier, en als ze samenwerken geeft de combinatie weer een ander beeld. Probeer het maar."

We zijn ervan overtuigd dat het oosterse denken ons goede handvatten biedt om met beide ogen, yin én yang, te kunnen waarnemen. Zodat we de samenhang der dingen kunnen gaan zien en

kunnen komen tot een balans binnen het volledige spectrum van het essentiële niveau. In het overzicht hierna geven we de kenmerken van yin en yang weer die met organiseren te maken hebben. Je ziet daarin dat alles wat wij ontwerpen, vastleggen en vanuit een ontwerp sturen veel yin in zich heeft, en dat een open markt en de ontwikkeling en zelfsturing van medewerkers meer yang in zich hebben. Als beide in gelijke mate bestaan, levert dat vanuit het yin-yangprincipe een mooie balans op.

Wij hebben in het westen op dit moment een overschot aan yang. Bewust of onbewust ontstaan door een overmatige aandacht voor rationele argumenten, verdienmodellen en 'meer, meer, meer'. Er is onbalans in het volledige spectrum ontstaan.

Yin	Yang
stilstaand (vastleggen)	beweging (loslaten)
manifestatie (feiten)	potentieel (mogelijkheden)
sluiten	openen
tijd	ruimte
materieel	immaterieel
lichaam	geest
passief	actief
langzaam	snel
samentrekking	uitzetting
neerwaarts	opwaarts

Figuur 2: Yin Yang dynamiek

Als wij als westerlingen naar dit overzicht kijken, dan worden onze gedachten gedwongen om te kiezen tussen links en rechts. Alsof het ene goed en het andere fout zou zijn. Een concreet voorbeeld daarvan is hoe een westerling kijkt naar business (meer yang) en naar ICT (meer yin). Het lijkt alsof een business professional iets anders wil dan een ICT professional, terwijl dit een schijnbare tegenstelling is. Ze spreken elk een eigen taal en werken met hun eigen modellen waardoor ze elkaar niet meer verstaan; er kan dan ook bijna geen echte synergie ontstaan. Het zijn, nogmaals, onze gespecialiseerde denkbeelden over organisaties, die ons zover gebracht hebben. Tegelijkertijd creëren ze echter onoverbrugbare tegenstellingen en onbalans. De manier om daar uit te komen, is op zoek te gaan naar de noodzakelijke samenhang in plaats van alsmaar uit te blijven gaan van de door onszelf gecreëerde tegenstellingen.

² *Images of Organization*, Sage publishers, 1986

Deze methode van aanpak stelt ons in staat elkaar te verbinden vanuit de essentie van de organisatie.

De oosterling is altijd op zoek naar die samenhang. Hij ziet in yin en yang geen tegenstelling maar twee uitersten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Hij blijft met twee ogen kijken en komt daardoor dichterbij de werkelijkheid.

In westerse organisaties wordt (vanuit de westerse denkwijze) de yin- en yangbeweging van elkaar losgekoppeld. Dit leidt tot confrontatie met schijnbare tegenstellingen.

De kunst is om deze tegenstellingen met elkaar te laten samenwerken tot er een natuurlijk evenwicht is bereikt. Om dit te kunnen bewerkstelligen dient de structuur van en de wijze waarop de organisatie is ingericht in alle facetten te worden gezien.

Deze zienswijze blijkt ondermeer uit de participatie van zowel de Europese o.a. Russische en Japanse universiteiten in de DEMO onderzoeksschool.

De kracht van de DEMO-methodiek: op het essentiële niveau is alles nog verbonden

Het zou mooi zijn als informatiesystemen dat complete plaatje in zich hebben. Niet alleen om zowel yin als yang te benutten, maar ook om het natuurlijke aanpassingsvermogen van mensen, creativiteit en intuïtie in het systeem te 'vangen'. De DEMO-methodiek lijkt daar een goede kandidaat voor, omdat deze nu al aansluit bij de essentiële wereld van mensen en dus deze nieuwe input aankan.

DEMO kan veel meer betekenen dan we tot nu toe hebben aangenomen. Uit onderzoek van Hans Mulder³ blijkt dat DEMO, naast een ontwerpmethodiek voor informatiesystemen, geschikt is voor het bepalen van de bedrijfsfuncties, bedrijfsprocessen en de structuur van de organisatie.

De basis van deze methodiek is de interactie die tussen mensen plaatsvindt. Die actie vindt plaats in de complete werkelijkheid in al zijn raffinement. Het gaat om mensen die handelen conform sociale waarden en normen (de ongeschreven regels) en met alle vermogens die elk mens tot zijn beschikking heeft.

Een tweede basis van de DEMO-methodiek, is dat de verplichtingen en afspraken die men aangaat de meest elementaire bouwstenen van bedrijfsactiviteiten vormen. Een aantal van die afspraken samen vormen een transactie, en een boom van gekoppelde transacties vormt een bedrijfsproces.

Om een transactie tot stand te brengen, is er meer nodig dan alleen afspraken maken. Allereerst worden vanuit het essentiële niveau fysieke handelingen verricht, bijvoorbeeld brood bakken. Daarnaast vindt een informatieproces plaats. Er wordt kennis doorgegeven, vergaard, uitgewisseld en onthouden, en er wordt nieuwe kennis uit bestaande afgeleid. Dit is een andere bril om

naar de bedrijfsactiviteit te kijken. De klant verzoekt om drie bruin en de bakker moet dit verzoek verwerken en daarin o.a. bepalen of hij drie bruin kan leveren.

In DEMO heeft de bakker nu de rol van processor op het informationele niveau.

Als laatste zijn er documenten die tijdens de transactie gemaakt worden; in het voorbeeld van de bakker de kassabon of de bestellijst. Dit heet in DEMO-termen het documentele niveau, met de bakker in de rol van operator. (N.B. ook het spreken is documenteel)

De rol van actor op het essentiële niveau kan alleen door mensen uitgevoerd worden. De rollen processor en operator kunnen ook door apparaten (computers) uitgevoerd worden.

Figuur 3: Organisatie theorie Jan L.G. Dietz

Op het essentiële niveau is alles nog met elkaar verbonden. De mens kan ook niet anders dan verweven zijn met alles wat er is. Pas op de andere niveaus en in het werken met modellen voor de specifieke inrichting van de organisatie of informatiesystemen, zoals BPMN, UML en stroomschema's, schuilt het gevaar van suboptimalisatie. Bovendien gaan we door dit soort statische modellen voorbij aan het welzijn van de mens, terwijl juist mensen bedrijfsactiviteiten tot leven brengen.

Doordat de DEMO-methodiek zich richt op de essentie van het mens zijn, ontstaan een aantal voordelen:

1. De menselijke eigenschappen kunnen 'doordringen' in de beschrijvingen van bedrijfsactiviteiten.
2. De beschrijvingen laten ruimte voor kwaliteitsverbetering door de verantwoordelijke actoren. Nieuwe ontwikkelingen gaan niet verloren, maar worden moeiteloos, na goedkeuring van de eindverantwoordelijke, opgenomen.

We kunnen de DEMO-methodiek nog krachtiger maken door niet alleen uit te gaan van menselijke eigenschappen, maar daarnaast ook het menselijk bewustzijn toevoegen.

³ Rapid Enterprise Design, 2006

**DEMO-methodiek ‘in een nieuwe dimensie’:
uitgaan van een hoger bewustzijn**

Op het essentiële niveau is alles energie en is alles bewustzijn. Mensen zijn daar onderdeel van en worden erdoor beïnvloed. Een mooie oefening om dat te ervaren is opstaan en gewoon gaan praten. Er komt dan taal en inhoud en intonatie. Waar komen die vandaan, waarom zeg je dit op dat moment en op die manier?

DEMO gaat ervan uit dat alleen mensen een commitment op het essentiële niveau aangaan. Daarom speelt er op de achtergrond van dat commitment nog veel meer dat een positieve of negatieve invloed kan uitoefenen op het uiteindelijke (bedrijfs)resultaat. Om dit te kunnen vangen is een andere denkwijze nodig. Een integraal resultaatgericht systeemdenken dat bewustzijn omsluit en volledig gericht is op duurzaamheid.

Als de DEMO-methodiek de menselijke eigenschappen én het menselijk bewustzijn omsluit, ontstaat er een natuurlijke verbinding met de bewustzijnsniveaus die in de oosterse filosofie onderkend worden en die elke mens tot zijn beschikking heeft. Bewustzijns-elementen kunnen dan ‘doordringen’ in beschrijvingen volgens de DEMO-methodiek.

De essentiële laag wordt dan als het ware opengebroken om meer c.q. anders te kunnen zien, zoals ook een prisma wit licht breekt.

Figuur 4: Niveaus van bewustzijn, volgens JvdK, HM en TS, in relatie tot de organisatie theorie van Jan L.G.Dietz

Voordat we de implicaties hiervan verkennen, geven we u eerst meer informatie over hoe je met de DEMO-methodiek bedrijfsactiviteiten in kaart brengt.

Samenwerking en afspraken in kaart

Op het essentiële niveau bestaan er grote en kleine wensen. Een voorbeeld van een grote wens is een veilige maatschappij. Op hetzelfde terrein zijn voorbeelden van kleinere wensen: een opgeloste inbraak of een horecagebied zonder geweld. Bij elke wens horen twee actoren: een ‘klant’ die de wens heeft en een ‘leverancier’ die ervoor zorgt dat de wens vervuld wordt.

De DEMO-methodiek brengt de samenwerking en afspraken tussen de actoren zo precies mogelijk in kaart, waardoor het mogelijk wordt te werken ondermeer aan:

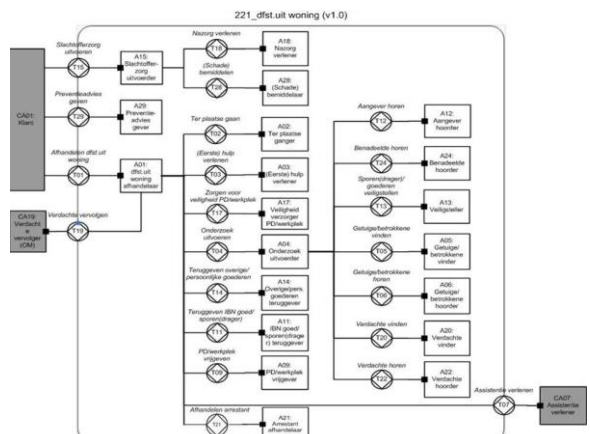
1. een gedeelde Missie, Visie, Normen en Waarden.
2. transformatie van cultuurverschillen en -verandering naar gemeenschappelijke kernwaarden;
3. ruimte voor vakmanschap;
4. verbetering van vertrouwen;
5. harmonisatie van trajecten.

Bij een kleine wens als ‘een bruin brood van de warme bakker’, ziet dat er schematisch weergegeven in de DEMO-methodiek zo uit.

Figuur 5: voorbeeld van essentieel niveau

De klant en de warme bakker kunnen in dit voorbeeld autonoom werken. Vaak schuilt er achter die twee actoren nog een hele wereld aan vervolgwensen en bijbehorende actoren die allemaal samenwerken om de wens te vervullen. De wens een woninginbraak op te lossen bij de politie, levert bijvoorbeeld het volgende schema op.

Figuur 6: voorbeeld van essentieel niveau

Een handvat om krachten te bundelen tot een harmonisch geheel

Het verzoek van de klant kan alleen naar tevredenheid vervuld worden als de klant en de leverancier hetzelfde verstaan onder 'een bruin brood van de warme bakker', als de bakker voldoende kennis en kunde heeft om het brood te bakken en als de klant 'een brood van de warme bakker' als zodanig kan herkennen.

Alle kennis, kunde, creativiteit en intuïtie die daarvoor nodig zijn, wordt vastgelegd volgens de DEMO-methodiek, en zo ontstaat een kennisstelsel. Door als het ware op de cirkel in het midden te klikken, krijg je er toegang tot. Het kennisstelsel is een samenhangend geheel waar de complexiteit en het raffinement van de werkelijkheid integraal in de beschrijving van bedrijfsactiviteiten verweven zit. En juist dat is nodig om, zoals Morgan schreef, met beide ogen naar de werkelijkheid te kijken. Doordat de wijsheid van veel mensen via de DEMO-methodiek wordt samengevoegd, ontstaan er handvatten om in de complexiteit van de werkelijkheid tot de beste keuzes te komen. Er ontstaat gezamenlijke kennis.

Hoe west en oost de wereld leren kennen

Al sinds de oudheid vragen mensen zich af of zij de werkelijkheid kunnen begrijpen.

In het westen kennen wij de 'eeuwigdurende' discussie tussen Aristoteles en Plato. Bestaat de wereld 'slechts' uit objecten - los van de ideeën die wij daarover hebben (Aristoteles) of bestaat de wereld doordat wij deze in concepten waarnemen (Plato). Naast deze twee Griekse filosofen, is Karl Popper een van de belangrijkste grondleggers van de westerse kennistheorie. In zijn boek *Objective Knowledge* (1972), slaat hij een brug tussen de twee Grieken door te stellen dat er drie gescheiden werelden zijn.

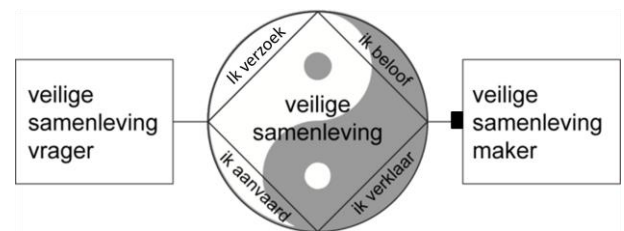
De wereld van de materiële dingen: de "echte", objectieve buitenwereld. Hierbij hoort alles waar de natuurwetenschappen zich mee bezighouden. Ieder mens maakt, als lichaam, deel uit van en leeft in deze wereld. De tweede wereld is die van de ervaringen, emoties en gedachten. Dit is de wereld van alles wat subjectief is. Deze wereld bestaat net zo echt als de buitenwereld. Mensen kunnen net zo min negeren dat ze ervaren, voelen en denken als dat ze handen hebben of in een huis wonen. De derde wereld is die van de concepten en abstracties. Dit is de wereld van de theorie. Als gevolg van deze steeds weer andere indelingen, probeert het westen al sinds de Griekse oudheid de wereld te begrijpen door de zaken te scheiden en steeds verder op te delen. Het kijken met gescheiden ogen is ons dus met de paplepel ingegeven.

Het oosten beschouwt de wereld als een samenhangend geheel. Die kun je alleen begrijpen door hem vanuit 'en-en' te beschouwen, en niet door te proberen hem met of-of te definiëren.

Om een boom te doorgronden, beschouw je hem én als object én als emotie én als energie én als gedachte én als concept. Het totaal is 'boom'.

DEMO 'nieuwe dimensie': met twee ogen afspraken maken

Net zoals je voor een kleine wens als een bruin brood de afspraken in kaart brengt, doe je dat met de DEMO-methodiek ook voor grote wensen, als een veilige maatschappij. In beide gevallen is voor een duurzaam resultaat noodzakelijk om met beide ogen te blijven kijken. Niet 'westers' alleen rationeel te definiëren in goed en fout, maar 'oosters' te zoeken naar de balans.

Figuur 7: voorbeeld van een transactie type tussen burger en overheid inzake openbare orde en veiligheid.

Het Yin-Yang symbool staat voor het harmonisatieproces dat moet plaatsvinden. Het geeft aan dat onze grote en kleine wensen in balans moeten zijn, dat er evenveel yin als yang in te vinden is. Het geeft ook aan dat we respect moeten hebben voor de 'energiewetten'. De oosterse wijsheid gaat ervan uit dat de energie waaruit alles bestaat, zich gedraagt volgens vaststaande wetmatigheden. Alleen als we ons volgens die wetten en die balans gedragen, creëren we economische duurzaamheid. Het ontwerp van het Lochhaus – het eerste voorbeeld in dit artikel – voldoet aan die 'wetten'. Als we ons niet houden aan die balans en aan de wetmatigheden, dan creëren we bijvoorbeeld zelf een onveilige samenleving.

Op dit moment is onze stedelijke ordening op veel plaatsen niet in balans. Er zijn energieblokkades die zorgen voor plekken met negatieve energie. Mensen die gedwongen in zo'n leefomgeving leven, worden daardoor beïnvloed. Het energetisch veld beïnvloedt hun gedrag, en het gevolg is dat de samenleving minder veilig wordt.

Balans en onbalans in onze leefomgeving

We zien in de politieke discussie het beeld dat een veilige samenleving onlosmakelijk verbonden is met hogere kosten voor de politie. Bekijken we de veiligheid voor de burger in het geheel van zijn leefomgeving, dan wordt duidelijk dat onveiligheid veroorzaakt wordt door factoren van buiten de politie. De vraag is in hoeverre 'meer blauw op straat' dan helpt. Door het creëren van veiligheid te zien als een samenhangende verantwoordelijkheid van burger, politie en andere

overheidsdiensten, ontstaat een compleet beeld als basis voor het bouwen aan veiligheid. Dan is werken aan een gezonde stedelijke ordening ook werken aan veiligheid.

Denk bijvoorbeeld aan de drastische vernieuwing van Parijs door Haussmann, waarbij vele huizen tegen de grond moesten om de veiligere en brede boulevards te creëren, die het mogelijk maakten om beter op te treden tegen oproerkraaiers. Hij gaf gebouwen de status terug die zij verdienen en gaf de mensen meer leefruimte, veel groen en parken terug. Hij deed dit vanuit vaste principes en richtlijnen als grondbeginselen. Nu ruim honderdvijftig jaar later laat Parijs ons zien en ervaren dat een goede stedelijke ordening wel degelijk een positieve uitwerking heeft op de gemoedstoestand van de mensen die er wonen en de miljoenen toeristen die er jaarlijks komen. Dat is de law of attraction: waar het goed toeven is, stromen de mensen toe.

Als je de veranderingen in onze stedelijke ordening over de afgelopen decennia vanuit de oosterse wijsheid bekijkt, zie je een voortdurende achteruitgang waardoor steden steeds onveiliger worden zijn. Ook het mooie Parijs heeft hieronder te lijden. Daar waar de grondbeginselen van Haussmann losgelaten zijn, zoals in sommige buitenwijken, voel je de negatieve energie.

Grootschalige vernieuwing van de steden is eenvoudig in haar ontwerp, maar is dramatisch in haar realisatie. Dat is pijnlijk om te moeten constateren. Het wordt nu immers steeds onveiliger. We doen nu noodgedwongen aan symptoombestrijding wat héél veel inspanning en geld kost, omdat we niet preventief genoeg handelen.

Wensen in balans

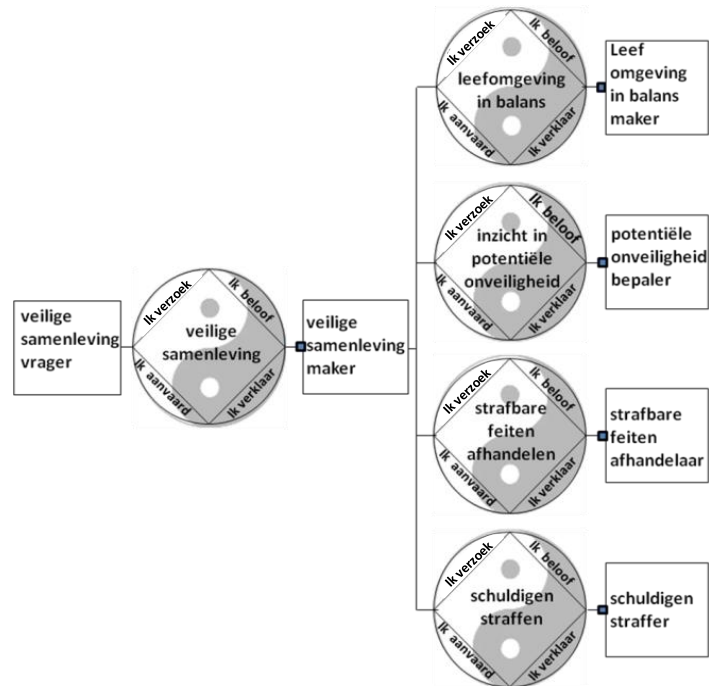
De 'veiligesamenlevingvrager' vraagt in de DEMO-methodiek nieuwe dimensie aan de 'veiligesamenlevingmakers' om de samenleving te harmoniseren. Ofwel, breng de samenleving weer in balans met respect voor de 'energiewetten'. Alle makers voeren hun activiteiten vervolgens zo uit, dat zij aan deze wens voldoen.

Ook een kleine wens als een brood van de warme bakker, kan economisch duurzaam zijn. Klant en leverancier komen dan overeen dat de ingrediënten, het proces en de arbeid waarmee het brood gemaakt wordt, de balans niet verstoren door bijvoorbeeld uitbuiting van werknemers of beschadiging van het milieu.

Om de wens 'een veilige samenleving' met de DEMO-methodiek verder uit te werken, ga je met elkaar na wat er nodig is, bijvoorbeeld de vervolgwensen:

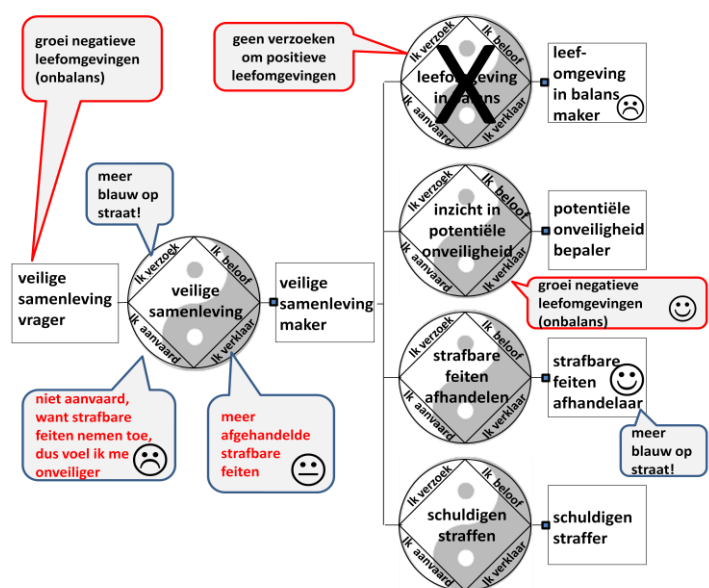
1. leefomgevingen in balans;
2. inzicht in potentiële onveiligheid;
3. afhandeling van strafbare feiten;
4. straffen van schuldigen.

Dat breng je vervolgens in kaart.

Figuur 8: voorbeeld van essentieel niveau

Vervolgswensen zullen er altijd zijn. Echter, naarmate de bovenste vervolgwens meer gerealiseerd wordt, is er minder mankracht nodig voor de onderste twee. In plaats van 'meer blauw op straat', wordt het dan 'minder blauw op straat'. Het volgende plaatje laat zien wat er gebeurt, als er niet gedacht wordt vanuit de balans.

Figuur 9: voorbeeld van essentieel niveau

Het moet bijdragen aan het grote geheel; werken aan een masterpiece

De uitgebalanceerde afspraken die met DEMO 'nieuwe dimensie', voor de grote wensen in kaart gebracht worden, zijn de kaders waarbinnen aan de kleine wensen gewerkt wordt. Uitgangspunt voor dat werk is dus ook met twee ogen te blijven kijken en de 'energiewetten' te respecteren. Dat is werken aan een meesterwerk, ofwel een masterpiece.

Vergelijk de uitgebalanceerde afspraken met de grondbeginselen van Haussmann voor het herinrichten van Parijs. Die kunnen steeds weer opnieuw toegepast worden. De uitwerking zal veranderen met de tijdsgeest. Daarom kan het geen 'grand design' vooraf zijn. Het is de afgebakende ruimte waarbinnen alle actoren samenwerken aan het vervullen van de wens, het meesterwerk.

De valkuil van onbalans vermijden

In het westen zijn we geneigd te denken dat de wereld maakbaar is. Zo benaderen we ook de transformatie van organisaties. We bedenken hoe het moet en zetten dat in procesbeschrijvingen. Dan verwachten we dat iedereen zijn werk ook voortaan zo zal doen. We zijn hoogst verbaasd als dat niet gebeurt. Wij denken dat er dan toch echt iets mis is met de motivatie of met de cultuur of met de opleiding van de medewerkers. Vervolgens gaan we dan aan de slag met onze modellen om dat te repareren.

Zodra we onze bedrijven gaan inrichten, doen we dat vanuit het mentale bewustzijnsniveau. De businessmanager wil dan op een andere manier inrichten als de ICT-manager en de onbalans is een feit.

De realiteit is echter dat de wereld niet vanuit de ratio, vanuit het mentale bewustzijnsniveau maakbaar is. Het bewustzijn is veel breder. Zoals we al eerder schreven: op het essentiële niveau is alles energie, is alles bewustzijn, is alles verbonden. Mensen zijn daar onderdeel van en worden erdoor beïnvloed.

Door de DEMO-methodiek doel-vrij te gebruiken, is die valkuil te vermijden. Het draait om het werk dat op de werkvloer gebeurt. De grote wensen en de kleine wensen, hebben elk hun eigen werkvloer. En op die werkvloer zijn altijd alle bewustzijnslagen aanwezig. De inrichting volgt in een later stadium logisch uit de uitgebalanceerde afspraken met de klant en uit de activiteiten. Niet andersom.

Figuur 10: natuurlijke wereld vanuit evenwicht in lagen van bewustzijn volgens JvdK, HM en TS

Figuur 11: onnatuurlijke wereld ontstaan door onbalans in lagen van bewustzijn volgens JvdK, HM en TS

Tot slot

Met dit artikel hebben we u vernieuwende beelden willen schetsen, die ons verder kunnen helpen richting duurzame organisaties inclusief ICT. Herkent u de onbalans en vindt u in dit artikel aangrijpingspunten om de balans te herstellen, dan verkennen we graag met u de mogelijkheden om met twee ogen te gaan leren waarnemen.

De waarheid van Dzogchen

Omdat het te dichtbij is, zien we het over het hoofd.
Omdat het te goed lijkt om waar te zijn, kunnen we het niet geloven.
Omdat het zo diep gaat, kunnen we het niet bevatten.
Omdat het niet buiten onszelf is, kunnen we het niet opnieuw verkrijgen.

John van de Kamp jvdkamp@pakua-adviseurs.nl
Hans Mulder hans.mulder@viagroep.nl
Theo Severien theo.severien@sweetsolutions.nl
Ellen Schenkelaars (bewerking tekst)

Streamers bij artikel:

DEMO-methodiek goede kandidaat om yin en yang te verbinden

DEMO-methodiek is in staat om 'het complete plaatje' te vangen

DEMO-methodiek is in staat om de wetenschap en spiritualiteit van sociale systemen nader tot elkaar te brengen

Over de auteurs.

John van de Kamp

John van de kamp is geboren op 27 december 1957 in Rotterdam en is opgegroeid in een grote en ondernemende familie.

Hij volgde een bouwkundige opleiding. Via het bedrijf van zijn vader kwam hij in 1980 in de bouwsector terecht en zette hij een bouw- en aannemingsbedrijf op, waarvan hij later directeur werd.

In 1996 kwam hij voor het eerst in aanraking met de oosterse wetenschap. Door het gevoel van herkenning raakte hij hierin geïnteresseerd. Hij besloot dan ook om de opleiding tot Feng-Shui Consultant te volgen. In 1999 ronde hij deze studie met succes af. De afgelopen zes jaar heeft hij zich volledig gericht op de praktische toepasbaarheid van de Feng-Shuistechnieken in onze directe leefomgeving en heeft hij zich grondig verdiept in literatuur op dit gebied. Dit heeft bij hem geleid tot vele nieuwe inzichten met betrekking tot de dynamiek en maakbaarheid van energie, zowel in positieve als negatieve zin.

Zijn missie is dan ook om met deze verworven kennis een brug te bouwen tussen de oosterse en westerse wetenschap.

Tegenwoordig richt John zich met zijn bedrijf Pakua-Adviseurs op het adviseren van mensen en organisaties door gebruik te maken van deze voor hem ter beschikking staande Feng-Shuistechnieken.

John is getrouwd en heeft een dochter.

Hans Mulder

Hans Mulder is geboren op 7 mei 1969 in Vlaardingen en is opgegroeid in een gezin waar wetenschap en het ondernemen hem met de papepel is ingegeven.

Prof.dr.ing. J.B.F. (Hans) Mulder, MscBA is directeur van Venture Informatisering Adviesgroep nv (VIAGroep), commissaris van Five4U en Quantaris en partner in Meetingworks Europe. Meetingworks richt zich op de ondersteuning van besluitvorming en organisatieverandering met behulp van Group Support Systemen.

Hans is voorzitter van de stichting Kenniscentrum DEMO en is verbonden aan de Universiteit Antwerpen (Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, departement Beleidsinformatica), de Master of Informatics en Topclass van de Hogeschool Utrecht, Antwerp Management School, de Politieacademie, de Technische Universiteit

Delft, de Hogeschool NOVI en de Leidse Onderwijsinstellingen (LOI).

Hans houdt zich daarnaast als mediator, arbiter en deskundige frequent bezig met geschillenbeslechting op het terrein van organisatie en ICT voor de arrondissementrechtbanken. Hij is gecertificeerd NMI-mediator, geregistreerd Gerechtelijk Deskundige (LRGD) en bestuurder van het Nederlands Arbitrage instituut. Hans heeft sinds 1996 meer dan 100 arbitrages, mediations, bindend adviezen en deskundigenonderzoeken uitgevoerd.

Hans is getrouwd en heeft een zoon en een dochter.

Theo Severien

Theo Severien is geboren op 18 september 1956 in Schiedam en is opgegroeid in een vanuit Nederlands Indië gemigreerd gezin.

Hij voert met zijn bedrijf Doenrade BV h/o Sweetsolutions opdrachten uit bij groot-, midden-, en kleinbedrijf, die verbetering van de bedrijfsprestaties of projectenbesturing ten doel hebben. Hij past methoden en technieken toe die passen bij ons huidige tijdsbeeld en ontwikkelpatroon. Door vanuit samenhang (de essentie) de mensen en middelen te integreren, zijn de verbeteringen nog sneller en beter in te voeren. De laatste zeven jaren gebruikt hij voor het in kaart brengen van de essentie de DEMO-methodiek van prof. Jan Dietz. Hierbij geeft Theo aan de DEMO-methodiek liever de naam PSI-methodiek: Presteren door Sociale Interacties, omdat dat meer de sociale context bij de realisatie van de essentie benadrukt. Op dit moment voert hij opdrachten uit bij de politie en Koninklijke Marechaussee.

Zijn statement is: 'groeipotentie tot bloei brengen' door 'SMART Relationeel Samenwerken'.

Theo heeft drie dochters en woont samen met zijn vriendin Astrid in Schiedam.

Dromenvanger..?!

Ellen Schenkelaars

Ik heb een passie voor organisatieontwikkeling die de ware (soms nog verborgen) kracht van mens en organisatie naar boven laat komen. Mijn overtuiging:

"De tijd dat mensen zich schikten in opgelegde regels en machtsvertoon, is voorbij. De tijd dat bedrijfsleven en overheid konden sturen met regels en macht, is daarmee verleden tijd. Daarvoor in de plaats moet vertrouwen komen in de kracht van mensen en bedrijven. Hebben die zelfkennis en zelfvertrouwen, dan zijn ze prima in staat zichzelf te sturen."

Het met twee ogen leren kijken is een manier om nieuwe, vaak verrassende mogelijkheden te ontdekken. Voor uw eigen toekomst, de toekomst van uw team of afdeling of voor de toekomst van

uw bedrijf of organisatie.
Ellen is getrouwd en heeft een dochter en een
zoon.

In memoriam:

*Net voor de definitieve afronding van dit artikel is
Ellen op 7 september 2010 geheel onverwacht
overleden.*

*Voor ons een dag die we nooit zullen vergeten.
Voor ons een dag waarop wij de essentie van het
leven, in onze visie de ware verbondenheid tus-
sen mensen, tot in de diepste kern hebben erva-
ren.*

*Tijdens onze gesprekken hebben wij samen met
Ellen gezocht naar de diepere betekenis van het
begrip 'verbondenheid'.*

*Wij hebben als team ervaren dat vanuit een rela-
tie waarin men elkaar respecteert om wie men is,
een verbinding tussen mensen ontstaat waarin
individuele kennis, creativiteit en intuïtie samen-
vloeien. Door dit samenvloeien ontstond de mo-
gelijkheid om in contact te komen met het hoger
bewustzijn.*

*Tijdens onze zoektocht hebben wij in het bijzon-
der deze verbondenheid sterk gevoeld en we zijn
Ellen dan ook een diepe dankbaarheid verschul-
digd voor haar persoonlijke inbreng.*

*Gemeenschappelijke ervaringen tijdens onze
gesprekken, hebben ons nieuwe inzichten ge-
bracht. Wij hadden dan ook recent besloten dat
er een vervolg op dit eerste artikel moest komen.
Na het verlies van Ellen, hebben wij meer dan
ooit de intentie om deze bijzondere ervaringen
met een ieder te delen.*

*Wetende dat 'de spirit van Ellen' ons hierin ver-
der zal leiden.*

*Ellen, dank voor het vangen van "**onze droom**".*

John, Hans en Theo